

Λογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Οι επιχειρήσεις εμφανίζονται πολύ πιο αισιόδοξες για τη μεγέθυνση του τομέα ΤΠΕ, σε σχέση με την εκτίμηση πριν από έναν χρόνο

σεις που μπορούν να τεθούν επικεφαλής και να οδηγήσουν τον κλάδο σε μεγέθυνση. Η επαλήθευση των προσδοκιών επαφίεται, όμως, στην ένταση με την οποία θα ενισχύονται οι θετικές τάσεις, και αντίστοιχα θα περιορίζεται η ένταση των εμποδίων, Διάγραμμα 5.

Αυξάνεται η ζήτηση, βελτιώνεται η προσφορά

Τρεις είναι οι κύριες κατηγορίες πελατών που συνθέτουν την εγχώρια ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ: οι επιχειρήσεις (70%), οι καταναλωτές (20%) και το δημόσιο (10%). Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης τόσο στην πλευρά του Δημοσίου, όπου υλοποιούνται σημαντικά έργα και ενισχύονται οι δράσεις ενημέρωσης πολιτών και επιχειρήσεων για τις ΤΠΕ, όσο και στο τμήμα των επιχειρήσεων που παραμένει το σημαντικότερο τμήμα της αγοράς, τα μηνύματα είναι θετικά. Περίπου 1 στις 2 επιχειρή-

σεις επενδύουν λιγότερο από 5% του ετήσιου προϋπολογισμού τους σε ΤΠΕ όταν το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρώπη φτάνει το 5%, αλλά και οι εξειδικευμένες εφαρμογές παραμένουν λιγότερο δημοφιλείς, γεγονός που σημαίνει πως υπάρχουν ακόμα πολλά περιθώρια ανόδου (Δείγμα: 1600 επιχειρήσεις, με βιβλία Γ' κατηγορίας, που χρησιμοποιούν Η/Υ). Τέσσερις στις πέντε μεγάλες επιχειρήσεις διαθέτουν ERP, μία στις τρεις μεσαίες επιχειρήσεις διαθέτει CRM. Η χρήση Supply Chain Management (SCM) είναι ιδιαίτερα χαμηλή και περιορίζεται κυρίως στις μεγάλες επιχειρήσεις (1 στις 3) και μία στις δύο επιχειρήσεις χρησιμοποιούν εξειδικευμένο λογιστικό πρόγραμμα, Διάγραμμα 6.

Είναι, όμως, ενθαρρυντικό το γεγονός ότι το 98,1% των επιχειρήσεων έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο και το 75,7% διαθέτει ευρυζωνική σύνδεση. Ήδη, ξε-

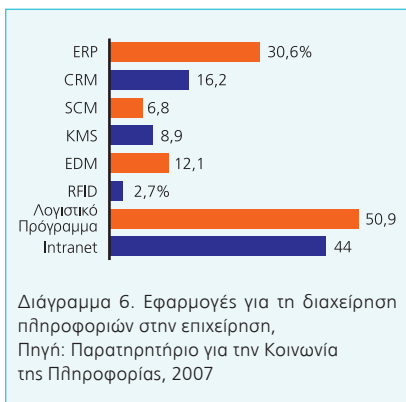
κινά τη λειτουργία του ο βασικός όγκος των έργων που υλοποιήθηκαν στην Ελλάδα, κάτι που αναμένεται να αποτελέσει εφαλτήριο για καλύτερες επιδόσεις στους δείκτες για την Κοινωνία της Πληροφορίας στη χώρα μας. Όπως τονίζεται στην έρευνα, η πρωτογενής ενίσχυση της ζήτησης από την πλευρά το Δημοσίου αποτελεί μία μωπική προσέγγιση, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη της τα πολλαπλασιαστικά οφέλη που δημιουργεί η υλοποίηση των έργων αυτών. Η δευτερογενής ζήτηση που προκύπτει από τη σταδιακή δημιουργία ενός πελατικού δυναμικού (πολίτες και επιχειρήσεις) περισσότερο εξοικειωμένου με τις ΤΠΕ, αποτελεί πυλώνα ανάπτυξης για τον κλάδο, σε μακρόχρονη βάση. Οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Κοινωνία της Πληροφορίας", υποστηρίζουν την εξοικείωση των πολιτών με τις ΤΠΕ, δημιουργώντας έτσι δυνητικούς πελάτες προϊόντων και υπηρεσιών.

Στους καταναλωτές τα αποτελέσματα είναι ακόμα ευνοϊκότερα, με κινητήριο μοχλό τους νέους και τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες. Ταυτόχρονα, έχουν πολλαπλασιαστεί οι υπηρεσίες όσο βελτιώνονται και οι ευρυζωνικές υποδομές, ενώ έχουν ενισχυθεί οι δράσεις ενημέρωσης πολιτών και επιχειρήσεων για τις ΤΠΕ. Κινητήριο μοχλός στη ζήτηση είναι οι τηλεπικοινωνίες και οι ενοποιημένες υπηρεσίες. Όπως είχε επισημανθεί και στην Α' Φάση (το 2006), βασικός μοχλός ανάπτυξης του κλάδου ΤΠΕ είναι οι τεχνολογικές εξελίξεις στις τηλεπικοινωνίες. Ήδη, η σύγκλιση σταθερής τηλεφωνίας, Internet και τηλεόρασης, έχει δημιουργήσει κινητικότητα στην αγορά και αυτό έχει γίνει ορατό από στους καταναλω-

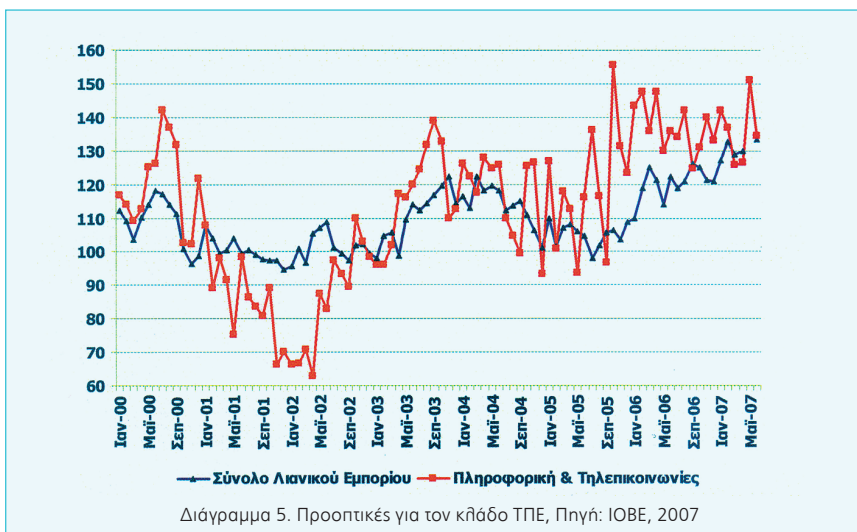
Υψηλός ρυθμός ανάπτυξης για τον κλάδο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην επόμενη διετία

Διάγραμμα 4. Προοπτικές για το κλάδο ΤΠΕ, Πηγή: Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, 2007

Διάγραμμα 6. Εφαρμογές για τη διαχείριση πληροφοριών στην επιχείρηση, Πηγή: Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, 2007

Διάγραμμα 5. Προοπτικές για τον κλάδο ΤΠΕ, Πηγή: IOBE, 2007

τές. Όσο περισσότερα νέα προϊόντα και υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας με προσιτές τιμές εμφανίζονται και “επικοινωνούνται” στην κοινωνία, τόσο η δυναμική πελατεία θα διευρύνεται. Οι ενοποιημένες υπηρεσίες triple - play εκφράζουν αυτή ακριβώς τη σύγκλιση και ήδη αναπτύσσονται παράλληλα με τη βελτίωση των υποδομών.

Όπως είχε επισημανθεί και πέρυσι, ένα από τα βασικά εμπόδια στην μεγέθυνση του τομέα ήταν η μη ευρεία διάδοση της ευρυζωνικότητας που θα επέτρεπε την ανάπτυξη υπηρεσιών μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας. Η ταχεία διείσδυσή της συνεχίστηκε εντός του 2007, με την προβολή για το τέλος του έτους να ξεπερνά το 9%, αν και σε ένα βαθμό, αυτή η εξέλιξη αντανακλά τη τεχνολογική αναβάθμιση παιδιών χρηστών (από dial-up συνδέσεις σε DSL), είναι σαφές ότι καινούριοι χρήστες εισέρχονται στη ψηφιακή εποχή και διευρύνουν την “πίτα” της αγοράς. Από την πλευρά του Δημοσίου γίνονται προσπάθειες για ενίσχυση

των επενδύσεων σε υποδομές, ενώ και ο ιδιωτικός τομέας συμμετέχει πλέον πιο ενεργά σε μια προσπάθεια να αποκτήσει ιδιόκτητο δίκτυο.

Παράλληλα, πολλαπλασιάστηκαν οι διαρθρωτικές αλλαγές στην πλευρά της προσφοράς, στην κατεύθυνση άμβλυνσης του κατακερματισμού και της έλλειψης εξειδίκευσης. Η ανάγκη για περισσότερες κινήσεις αναδιάρθρωσης, εξαγορές / συγχωνεύσεις, είχε επισημανθεί ως απαραίτητη προϋπόθεση ανάπτυξης, ώστε ο τομέας να αποκτήσει πιο ορθολογική δυναμική. Στην κατεύθυνση αυτή έχει πραγματοποιηθεί πρόοδος καθώς όπως είχε προβλέψει η μελέτη, σημαντικές εξαγορές και συγχωνεύσεις έλαβαν χώρα, για τη δημιουργία σχημάτων ολοκληρωμένων υπηρεσιών με αιχμή τον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών (ολοκληρωμένα πακέτα επικοινωνιών). Ακόμα και οι αλυσιδές λιανικής έχουν προβεί σε στρατηγικές συμμαχίες με προμηθευτές και εξωτερικούς συνεργάτες, ώστε να παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες και μετά την πώληση, ενώ σημαντικοί πάροχοι τηλεπικοινωνιών υπηρεσιών επιλέγουν αυτόνομη ανάπτυξη δικτύου λιανικής.

Στον κλάδο ΤΠΕ δραστηριοποιούνται περίπου 1.800 επιχειρήσεις (ΑΕ, ΕΠΕ, ΟΕ, ΕΕ), η πλειοψηφία των οποίων δραστηριοποιείται στην Πληροφορική αλλά οι μεγαλύτερες ανήκουν στις Τηλεπικοινωνίες, Διάγραμμα 7. Οι μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις (250 άτομα) δραστηριοποιούνται κυρίως στο χώρο του εμπορίου (μεγάλες αλυσιδές λιανικών καταστημάτων) αλλά και στο χώρο των Τηλεπικοινωνιών. Το 83,2% του κλάδου της Πληροφορικής απασχολεί έως 49 άτο-

μα, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στις Τηλεπικοινωνίες είναι μόνο 67,3%. Οι μισές επιχειρήσεις πληροφορικής απασχολούν έως 15 άτομα και αντίστοιχα έως 24 άτομα στις Τηλεπικοινωνίες.

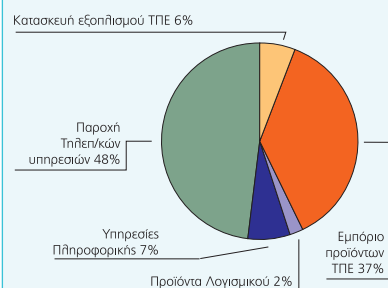
Καινοτομία και εξωστρέφεια

Τρεις στις τέσσερις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα, δηλώνουν ότι τη διετία 2005 - 2006 λάνσαρσαν στην αγορά κάποιο νέο ή σημαντικά βελτιωμένο προϊόν / υπηρεσία. Τα αποτελέσματα αυτά συγκλίνουν με τις απογραφές καινοτομίας της ΓΓΕΤ, όπου π.χ. στον κλάδο NACE 72 (Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες), το 100% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι την περίοδο 2002 - 2004 επέδειξε καινοτομική δραστηριότητα. Από την άλλη πλευρά, όμως, δεν υπάρχει πραγματικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή συστηματικής έρευνας και ανάπτυξης στις επιχειρήσεις.

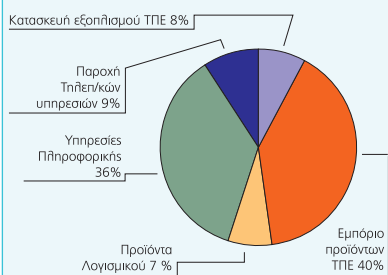
Γι' αυτό και σε όρους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, που ενδεχομένως έχουν αποκτήσει οι επιχειρήσεις για να προστατεύσουν καινοτομία που έχουν αναπτύξει, τα αποτελέσματα δεν είναι ενθαρρυντικά. Μόλις το 11% από αυτούς που δήλωσαν ότι έχουν κάποια καινοτομία προϊόντος διαθέτει κάποια πατέντα. Άρα, το μεγαλύτερο μέρος των καινοτομιών που οι ελληνικές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι έχουν εφαρμόσει, συνιστά απλώς την εισαγωγή στην αγορά της Ελλάδας κάποιου προϊόντος/ υπηρεσίας που έχει αναπτυχθεί στο εξωτερικό και όχι κάποια καινοτομία που ανέπτυξαν οι ίδιες οι επιχειρήσεις. Πάντως, τα δειγματοληπτικά στοιχεία για την Ε&Α που διεξάγεται στον κλάδο ΤΠΕ είναι ενθαρρυντικά, καθώς πολύ μικρό ποσοστό των επιχειρήσεων δηλώνει ότι δεν διεξάγει καθόλου έρευνα.

Επίσης, καταγράφεται εντονότερη προσπάθεια για εξωστρέφεια και απαγκίστρωση από το Δημόσιο. Ταυτόχρονα, όλο και περισσότερες μικρές επιχειρήσεις στρέφουν το ενδιαφέρον τους σε νησίδες αγοράς, ενώ πληθαίνουν τα παραδείγματα επιχειρήσεων που είναι έντονα εξωστρεφείς: υπάρχουν πυρήνες εξαγωγικής έντασης στις υπηρεσίες πληροφορικής που φαίνεται να βρίσκουν το δρόμο τους στις ξένες αγορές με προϊόντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας που σχετίζονται με ολοκληρωμένες υπηρεσίες πληροφορικής, Διάγραμμα 8. Το 44% των επιχειρήσεων του τομέα ΤΠΕ (από 42% το 2006) δραστηριοποιείται (αυτόνομα και όχι ενδεχομένως μέσω της μητρικής επιχείρησης) στο εξωτερικό. Μεγάλες επιχειρήσεις εμπορίας/ διανομής και μεταποίησης ΤΠΕ δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό, κυρίως στα Βαλκάνια και την Κύπρο. Αρκετές επιχειρήσεις από τις υπηρεσίες πληροφορικής και το λογισμικό, παρέχοντας προϊόντα υψηλής τεχνολογίας αυξάνουν τις δραστηριότητές τους στο εξωτερικό και μάλιστα και σε πιο ανεπτυγμένες αγορές (ΗΠΑ, Κεντρική Ευρώπη). Γενικά, εξάγεται το 8% της συνολικής αγοράς ΤΠΕ αλλά το μέγεθος της επιχείρησης συνεχίζει να επηρεάζει καθοριστικά αυτή τη συμπεριφορά. Η εξέλιξη των εμπορικών ροών της Ελλάδας σε αγαθά ΤΠΕ ήταν θετική το 2006, καθώς η αξία τους αυξήθηκε κατά 17,3% σε σχέση με το 2005 και ξεπέρασε τα €3,5 δις. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει περίπου το 5,4% της αξίας των συνολικών εμπορικών ροών της Ελλάδας το 2006. Συνολικά, την περίοδο 2000 - 2006 ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών ΤΠΕ έχει σημειώσει μέση ετήσια αύξηση της τάξης του 0,91%, ενώ σωρευτικά έχει μειωθεί οριακά κατά 0,2%. **1**

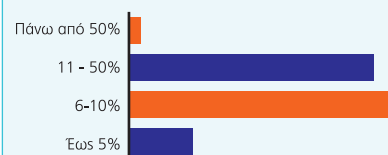
Ποσοστιαία διάρθρωση κύκλου εργασιών τομέα ΤΠΕ

Ποσοστιαία διάρθρωση επιχειρήσεων εργασιών τομέα ΤΠΕ

Διάγραμμα 7. Διάρθρωση του κλάδου ΤΠΕ σε σχέση με τον κύκλο εργασιών και το πλήθος των επιχειρήσεων, Πηγή: Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, 2007

Διάγραμμα 8. Εξαγωγικός εξοπλισμός κλάδου ΤΠΕ, πηγή: Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, 2007